

Älvsborgarna

NR 1 • 2008

- Hur Åke kom till flyget
- Elfsborgs slott
- Batteri Styrso

Kamrater!

Bo Andersson
Foto Ulrika Adolfsson

”Försöksutgåvan” av gemensam tidning mellan våra respektive kamratföreningar i Borås och Göteborg fick ett mycket positivt mottagande. Som den uppmärksamme läsaren säkert noterat har endast smärre ”layoutmässiga” justeringar gjorts.

Bägge föreningar har vid respektive årsmöte tagit beslut om fortsatt samarbete, främst avseende rekrytering och tidningar men även inom aktivitetsområdet. De exakta formerna för samarbetet diskuteras nu mellan de bägge styrelserna och Göteborgs garnison som har en viktig roll att spela. Utan stöd från Försvarsmakten framförallt avseende rekrytering av nya medlemmar kommer vi att gå en tynande tillvaro tillmötes. Jag är dock övertygad om att vi tillsammans kan hitta konstruktiva lösningar som gynnar alla parter.

Vid vårt årsmöte togs också beslut om två extra aktiviteter under året. En filmkväll och en utflykt till något, ur försvarsperspektiv, intressant resmål. Vi fick alla inbjudan till filmkvällen. Då antalet anmälda understeg 10 personer fann vi oss nödsakade att ställa in vilket jag tycker var mycket beklagligt. Inbjudan till utflykten kommer i särskild ordning då datum och resmål är fastställda. Jag hoppas verkligen att vi kan locka många deltagare så det går att genomföra resan.

Väl mött till denna och övriga aktiviteter som ni informeras om på annan plats i tidningen.

Bo Andersson
Ordförande Göteborgs Garnisons Kamratförening

Vänner!

Else-Marie Lindgren
Foto: Kristdemokraterna

Ingen kan ha undgått att det har stormat i försvarspolitikerna den senaste tiden. En försvarsekonomi i obalans, konflikter mellan politiker och Försvarsmakten, strukturella brister och omfattande omställningar har präglat debatten – händelser som på ett olyckligt sätt har skadat förtroendet för både svensk försvarspolitik och för Försvarsmakten.

Stora förändringar ligger bakom oss samtidigt som stora utmaningar ligger framför oss. Som försvarspolitiker kommer jag aldrig att godta oöverlagda nedläggningar, som leder till att försvaret av Sverige urholkas. Där kommer jag att ta fajten både mot kollegor i Alliansen och mot den s-ledda oppositionen, som önskar spara åtskilliga miljarder mer än Alliansen aviserat på materielområdet.

Inom försvaret spelar Hemvärnet en mycket viktig roll. För mig är trygghet och säkerhet centralt, inte bara i de små gemenskaperna som i familjen och på gator och torg. Säkerhet är också trygghet från att bli attackerad av fientligt inställda makter eller grupper som vill skada Sverige och svenska intressen. Flera gånger har vi den senaste tiden sett hur Hemvärnet omedelbart griper in för att stödja viktiga samhällsfunktioner vid extraordinära händelser. Därför är det av stor vikt att ett modernt och effektivt Hemvärn finns representerat i hela landet. Försvarsdebatten försätter och för min del fortsätter försvaret av försvaret.

Kamratföreningens arbete fortskrider också, och vi planerar för en del aktiviteter på olika håll. Den 30 augusti gör vi en resa till Aerozeum i Göteborg och den 11 oktober går Älvsborgsmarschen av stapeln från Fristad till Borås under Hemvärnets ledning. Alla är välkomna, och varför inte ta med en god vän på någon aktivitet?

Med detta önskar jag er alla en riktigt fin sommar med möjlighet till avkoppling. Sätt dig ner, läs en god bok och drick en kopp kaffe t.ex !

Else-Marie Lindgren
Ordförande Kungliga Älvsborgs Kamratförening

Kontaktuppgifter

Älvsborgarna 2008 nr 1 är pilotnummer 2 i ett samarbete mellan Göteborgs Garnison/Försvarsmakten, Älvsborgsgruppen/Försvarsmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, tel. 031-69 21 82), Kungliga Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, tel. 033-414943) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Sven-Göran Palm, tel. 031-87 14 43.) Redaktör är Lennart Hammarstrand, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05 Västra Frölunda tel. 031-69 27 20, e-post lennart.hammarstrand@mil.se

Vad är det som händer?

Försvarsmakten ligger under den politiska luppen. Försvarsmakten har ingen kontroll över sin ekonomi. Försvarsmakten har ingen fungerande ekonomistyrningsmodell, alternativt så används den inte på rätt sätt. Försvarsmakten som organisation befinner sig i en budskapsmässig paradox; organisationen förväntas producera mer komplicerad och kostsam verksamhet samtidigt som de politiska kraven på att minska kostnaderna ökar.

Förbanden ligger under Försvarsmaktsledningens lupp. Ingen del i Försvarsmakten skall undgå granskning. Personalen inom Försvarsmakten får dubbla budskap; ingen skall gå omkring och oro sig, samtidigt som ingen kan vara säker.

Hemvärnsorganisationen granskas också noggrant av Försvarsmaktsledningens. I skrivande stund ligger det senaste budet på att minska antalet hemvärnsmän till 16 500. Även hemvärnsorganisationen får divergerande signaler. Flera inom det politiska etablissemanget, Försvarsmakten och inom media anser att hemvärnet i allra högsta grad behövs, samtidigt som avvecklingar och minskningar föreslås i olika omfattning.

Dessa sakfrågor berörs dagligen i media i olika sammanhang. Eftersom vi befinner oss i en demokrati så är det bra att så sker. Vi som skattebetalare måste få se verkligheten och förhålla oss till den. Men är det hela verkligheten vi ser i media när dessa frågor diskuteras? Givetvis är det endast de delar ur verkligheten med bedömt stort nyhetsvärde, här och nu, som syns.

Vad är det då vi inte ser av verkligheten i media?

- Vi ser inte att Försvarsmakten satt upp en ofinansierad Nordisk stridsgrupp.
- Vi ser inte att Sverige har ett stort internationellt deltagande där vi bidrar med att göra vardagen lite lättare för många utsatta människor.
- Vi ser inte att Partille hemvärnskompani förberett sig och visat för kommunledningen att de kan bidra till skyddet av Kåsjöns vattenverk i händelse av en krissituation. Listan skulle kunna göras mycket längre, det vet vi alla.

Vad är det då som händer, här och nu? Det som händer är precis det jag beskriver ovan och mycket, mycket mer. Men det som syns är bara den negativa bilden av Försvarsmaktens ekonomi som får olika konsekvenser. Därmed inte sagt att det inte är viktigt att ta itu med Försvarsmaktens ekonomi, men det är lika viktigt att hålla fast vid det som vi vet att vi gör och som är positivt.

Till er som väljer att ställa upp när samhället kallar har jag ett budskap: Fortsätt med det! Till er som börjat tveka på om det är värt att ställa upp när samhället kallar har jag också ett budskap: Lyssna inte allt för intensivt till den eländesforskning som just nu pågår i media. Se istället till vad ni tidigare bidragit med, vad ni bidrar med nu och vad ni fortsatt kan bidra med. Låt sedan hjärtat välja. Fair Winds!

*Tomas Westerling
Stabschef Försvarsmedicincentrum
Göteborgs Garnison*

*Tomas Westerling
Foto:
Lennart Hammarstrand*

Resa i österled

Genom hemvärnets kamratförening har ett antal eldsjälur öppnat upp ett vänskapsutbyte med hemvärnet på Ösel. Kontakterna hålls på föreningsnivå och eventuella kostnader betalas av den enskilde. Under senare delen av september kommer en resa till Estland att arrangeras.

Är du intresserad av att följa med och vill ha mer information ombeds du att snarast kontakta Ants Kumm på email ants.kumm@comhem.se (saknar du möjlighet att sända mail ringer du 070 – 733 52 59).

Bert-Erik Pousar

Foto: Serg Johan Lundahl Combat Camera – Försvarets Bildbyrå

Europas armé – vår nya armé ?

”Säkerhet i samverkan” är det namn som åsattes den rapport rörande omvärldsläget som offentliggjordes av försvarsberedningen den 4 december 2007. Rapporten tar tydlig ställning för att Europas demokratier skall vara beredda att bistå varandra om så krävs, och att detta även skall gälla Sverige.

Det finns ett ordspråk som säger att Ryssland aldrig är som starkt som en del påstår men heller aldrig så svagt som andra vill påskina. Klart är att dagens Ryssland är ett stort land med en mycket liten befolkning, 140 på väg mot 130 miljoner. Ryssland delar in den angränsande omvärlden i fyra strategiska riktningar:

1. Fjärran Östern

Kina + Japan + Sydkorea med ca 1500 miljoner invånare

2. Muslimska världen

Turkiet + Iran + f.d. sovjetiska republiker med ca 200 miljoner invånare

3. Arktis

USA + Canada med ca 330 miljoner invånare

4. Europa

EU med ca 460 miljoner invånare

Ryssland har som mål att kunna hålla ca 40 stående brigader med i huvudsak

yrkessoldater. Dessa torde fördelas med 10 i vardera öst, syd och väst samt med de återstående 10 som strategisk reserv. Med dessa styrkor har Ryssland att förhålla sig till en omvärld som ingalunda är tandlös.

USA har som mål att hålla 50 högteknologiska yrkessoldatbrigader. Dessa har mycket hög strategisk rörlighet. Kina har en explosivt växande ekonomi som medger betydande kvalitativa förbättringar av världens kvantitativt största militärmakt. Såväl Iran som Turkiet har stora stående styrkor om än med begränsad strategisk rörlighet.

Utifrån ovanstående har Ryssland som mest handlingsfrihet med 20 brigader gentemot Europa. Det är detta faktum i kombination med ett starkt samarbete inom ramen för EU och NATO som ligger till grund för nedmonteringen av Europas stora värnpliktsarméer.

I tabellen redovisas Europas operativt rörliga brigader vilka är bemannade med yrkessoldater och som politiskt och operativt kan insättas i syfte att kontra ryska äventyrligheter i västerled. I redovisningen återfinns också ett mindre antal brigader vilka inte fullt ut är bemannade med yrkessoldater men har hög tillgänglighet och utgör gränsförband gentemot Ryssland i vårt närområde. Notera att Sverige inte tillskrivits någon brigadenhet. För att detta skall låta sig göras krävs att våra förband politiskt och operativt är förberedda att sättas in på andra sidan Östersjön. Det senare är jämte kravet på internationell insatsförmåga motivet till att ÖB föreslagit att Sverige skall ha anställda och kontrakterade soldater som krävs för att bemanna två brigadenheter. Dessa förutsätts kunna jacka in i den Europaarmé som är under framväxt – vår nya armé!

Europas svaghet ligger inte i kvantitet utan i bristen på kompbilitet. Det synes vara mer regel än undantag att varje nationalstat med självaktning har utvecklat militära byråkratier som kastar grus i maskineriet genom att envisas med att utveckla unika lösningar vad avser utrustning, organisation och taktik. För svenskt vidkommande finns det en hel del heliga kor som behöver slaktas om EU:s solidaritetsklausul skall kunna omsättas i handling i Östersjöområdet. Tillgång till svenska flygfält och marina basområden torde vara en förutsättning om EU trovärdigt vill kunna demonstrera militär styrka i vårt närområde.

Bert-Erik Pousar

Rysk soldat. Foto: Mats Afzelius

EUROPAS OPERATIVT RÖRLIGA BRIGADER:

PANSARBRIGADER

(13 st)	
9. Panzerlehrbrigade	(Tyskland)
12. Panzerbrigade	(Tyskland)
21. Panzerbrigade	(Tyskland)
7. Armoured Brigade	(Storbritannien)
20. Armoured Brigade	(Storbritannien)
1re Brigade Mécanisée	(Frankrike)
3e Brigade Mécanisée	(Frankrike)
132. Brigata Corazzata "Ariete"	(Italien)
Brigata Corazzata "Pinerolo"	(Italien)
Brigada de Infantería	
Acorazada XII	(Spanien)
6. Brygada Kawalerii Pancernej	(Polen)
10. Brygada Kawalerii Pancernej	(Polen)
15. Brygada Kawalerii Pancernej	(Polen)

MEKANISERADE BRIGADER

(29 st)	
37. Panzergrenadierbrigade	(Tyskland)
41. Panzergrenadierbrigade	(Tyskland)
1. Mechanised Brigade	(Storbritannien)
4. Mechanized Brigade	(Storbritannien)
12. Mechanized Brigade	(Storbritannien)
2e Brigade Blindée	(Frankrike)
7e Brigade Blindée	(Frankrike)
Brigata Mec. "Granatieri di Sardegna"	(Italien)
Brigata Meccanizzata "Aosta"	(Italien)
Brigata Meccanizzata "Sassari"	(Italien)
Brigata Bersaglieri "Garibaldi"	(Italien)
Brigada de Infantería Mecanizada X	(Spanien)
Brigada de Infantería Mecanizada XI	(Spanien)
7. Brygada Obrony Wybrzeża	(Polen)
15. Brygada Zmechanizowana	(Polen)
17. Brygada Zmechanizowana	(Polen)
Brigada 81 Mecanizata	(Rumänien)
Brigada 282 Mecanizata	(Rumänien)
13. Gemechaniseerde Brigade	(Nederländerna)
43. Gemechaniseerde Brigade	(Nederländerna)
Brigada Mecanizada Independente	(Portugal)
7. Mechanizovaná Brigáda	(Tjeckien)
3. Panzergrenadierbrigade	(Österrike)
4. Panzergrenadierbrigade	(Österrike)
1. Brigade	(Danmark)
1. Mechanizovaná Brigáda	(Slovakien)
2. Mechanizovaná Brigáda	(Slovakien)
Västra beredskapsbrigaden	(Finland)
Brigade Nord	(Norge)

LÄTTA INFANTERIBRIGADER

(20 st)	
Tysk-Franska Brigaden	(Frankrike/Tyskland)

19. Light Brigade	(Storbritannien)
52. Infantry Brigade	(Storbritannien)
6e Brigade Légère Blindée	(Frankrike)
9e Brigade Légère Blindée de Marine	(Frankrike)
Brigata di Cavalleria "Pos.del Friule"	(Italien)
Brigada de Cavallería II	(Spanien)
La Brigada de la Legión II	(Spanien)
Brigada de Infantería V	(Spanien)
Brigada 2 Infanterie "Rovine"	(Rumänien)
1 Brigade "8/9 Linie"	(Belgien)
7 Brigade "2 Chasseurs à Pied"	(Belgien)
4. Brigáda Rychlého Nasazení	(Tjeckien)
5. Gépesített Lovászdandár	(Ungern)
7. Jägerbrigade	(Österrike)
Östra Beredskapsbrigaden	(Finland)
Norra Beredskapsbrigaden	(Finland)
Motorizuotoji pėstininkų Brigada	(Litauen)
72. Brigade Slovenske Vojske	(Slovenien)
1. Jalaväebrigadi	(Estland)

BERGSBRIGADER

(8 st)	
23. Gebirgsjägerbrigade	(Tyskland)
27e Brigade d'infanterie de Montagne	(Frankrike)
Brigata Alpina "Taurinense"	(Italien)
Brigata Alpina "Julia"	(Italien)
Brigada de Cazadores de Montaña I	(Spanien)
21. Brygada Strzelców Podhalanskich	(Polen)
Brigada 2 Ván tori de Munte	(Rumänien)
6. Jägerbrigade	(Österrike)

LUFTLANDSÄTTNINGSBRIGADER

(7 st)	
26. Luftlandebrigade	(Tyskland)
31. Luftlandebrigade	(Tyskland)
11e Brigade de Parachutisme	(Frankrike)
Brigata Paracadutisti "Folgore"	(Italien)
Brigada Paracaidista VI	(Spanien)
Brigada de Reacção Rápida	(Portugal)
IRCC (3 st fallsjämsjägerbataljoner)	(Belgien)

LUFTBURNA BRIGADER

(6 st)	
1. Luftbewegliche Brigade	(Tyskland)
16. Air Assault Brigade	(Storbritannien)
4e Brigade Aéromobile	(Frankrike)
Brigata Aeromobile "Friuli"	(Italien)
Brigada Ligera Aerotransportable VII	(Spanien)
11. Luchtmobile Brigade	(Nederländerna)

Batteri Styrsö

På våren 1939 togs ett riksdagsbeslut om att alla kanonerna på Oscar II fort skulle flyttas ut i havsbandet utanför Göteborg. På fortet stod pjäserna alldeles för långt in mot staden.

Pjäsuppställningen hopgyltrats med små luckor på ett fort hade samtidigt blivit alldeles för utsatt, med tanke på att störbombning från flyg hade lanserats på 30-talet.

De bäst skyddade pjäserna på fortet var de två pansartornen med varsin 15 cm kanon m/03 B.

Dessa pjäser med sin pansarkalott var fortfarande 1990 väl skyddade. Man beslöt att dessa två pjästorn skulle bilda ett nytt batteri placerat längst i sydväst på Styrsö, på en udde som officiellt heter "Lilla Rävholmen" men även kallas "Styrsö Potta". Innan pjäserna flyttades ut i skärgården skickades de till Bofors för renovering och modernisering. Det resulterade bl.a. i högre elevationsmöjlighet på lavetterna, och i kombination med tillförsel av modern ammunition m/36 ökade skottvidden från 13 700 m på Oscar II fort till 22 000 m.

Sprängningar av bergrummen var klara i april 1940 och de bägge pjästornen var monterade och anskjutna den 13 maj 1940 (c:a en månad efter den tyska inva-

Det stora förläggingsutrymme.

Laddning av pjäs SY

sionen av Danmark och Norge). De båda pjäserna fick nu smeknamnen Lill Klas (norra pjäsen) och Stor Klas (södra pjäsen) av de inkallade beredskapsmännen.

Det som fanns då var utrymme direkt under norra pjäsen (vid övre ingången till stora berganläggningen) med ammunitiondurk och elverksrum, samt rummen direkt under södra pjäsen (kring ingångsdörren) där man inrymde S-platsen (eldledningen) samt ammunitionsdurk och skyddad beredskapsförläggning för batteriets bemanning. Som jämförelse kan man säga att bergutrymmena till varje pjäs på Styrsö då var ungefär lika stora som bunkern kring KA pjäsen vid beredskapsmuséet i Helsingborg. Den normala förläggningen för batteriets personal under kriget var i baracklägret. I bergrummen uppehöll man sig bara när man hade förhöjd beredskap. Batteriets kommandoplatz (K-plats) låg framför södra pjäsen, inrymd i en pansarhuv med två siktgluggar från Oscar II fort. Här stod två lodbasmätare avsedda för batteriets eldobobservation. Denna pansarhuv byggdes senare in i en betongbunker, troligtvis 1975, då en ny laseravståndsmätare typ AML 701 tillfördes.

1963 utbyttes de båda eldrören m/03 B mot två bättre begagnade eldrör m/12, som tidigare (före 1953) suttit på pansarskeppet Sverige. Pjästypen benämns

nu 15 cm tornpjäs m/03-12. Detta byte gjordes för att de gamla eldrören var utslitna p.g.a. mycket skjutande. Ytterligare mätstationer med lodbasmätare tillkom på Donsö, Oscar II fort, Vinga, Hönö Heden, Hönö Kråkudde och Björkö Huvud under 1941-42. Två nya mätstationer med inbasmätare tillkom även på Kungsö och Styrsö Rös 1941. Slutligen byggdes en mätstation med tre teodoliter (kort vågbas) i tre bunkrar på Stora Rävholmen, strax söder om batteriet år 1943 (dessa bunkrar finns kvar, den röda skjutvarningsafflaggan på Rävholmen står bredvid en av dem).

För att mätstationerna skulle kunna mäta även i mörker tillfördes batteriet två strålkastare placerade på Tornö och Måvholmen söder om batteriet. Även luftvärn fanns på batteriet, detta i form av två fasta 40 mm automatkanoner m/36 uppställda i två värn kring pjästornen. Efter kriget kom radarn. Två i släpvagn monterade eldledningsradarstationer typ PA 31 tillfördes batteriet 1953. Dessa byggdes c:a 1962 in i bergrum framför "Stor Klas" och på Styrsö Rös. 1956 tillfördes en "dator" i form av centralinstrument 702 batteriet. Denna räknade elektriskt ut skjutvärdena. Tidigare hade manuella skjutbord använts. Detta instrument placerades i den trånga S-platsen under "Stor Klas". 1959 tillfördes nytt luftvärn

i form av två 40 mm automatkanoner m/48 med ett centralsikte 706 och ett centralinstrument 703. Allt automatiskt och elektriskt drivet.

Det var under slutet av 50-talet som batteriet fick det utseende som vi minns. Efter att man analyserat det nya atombombshotet som uppkommit, beslutade man att anpassa batteriet till detta. Batteri Styrso var ett av få äldre batterier som fick en högre skyddsnivå. Ett av skälen var att det bland våra äldre 15 cm batterier enbart var batterierna Styrso och Landsort som hade sina pjäser i ordentliga pansartorn. Tjockt pansar skyddar nämligen mot radioaktivitet. Den stora berganläggningen under Lill Klas (kallad A 21) samt den mindre bergtunneln under Stor Klas med bl.a. radarrum och S plats (kallad A 22) utsprängdes och inreddes mellan 1957 till 1963. Dessa berganläggningar var konstruerade med tanke på atombomben.

I den stora anläggning A 21 inrymdes nu kök, huvudförläggning för 100 man, sambandsrum, verkstad, elverksrum samt plats för luftvärnet centralinstrument typ Arte 703. I den mindre anläggning A 22 inrymdes S-plats med Arte 702 och radarrum för PA 31 samt förläggningslokaler för S-platsens bemanningen, "Stor Klas" bemanning samt personalen till den 40 mm pjäs som stod ovanför. Totalt 33 sängplatser. Under "Lill Klas" inreddes nu förbandsplats i ett f.d. beredskapsrum, som sprängts ut 1944.

I början av 70 talet avsåg man att ersätta både Styrso och Björkö-batterierna med ett nytt tungt ERSTA batteri (12/70).

Då det kring 1977 blev klart att man ej avsåg att genomföra detta, fattades beslut att modernisera batteriet, vilket gjordes 1985 – 87. Man ersatte nu de gamla radareldledningarna med elldledningssystem Arte 719 och en ny mätstation 719 installerades på Styrso Rös. I den gamla S-platsen under "Stor Klas" placerades ett mindre måldatainstrument och huvudenheten med styrpanel för lv-eldledningens Arte 725 system.

I den stora berganläggning A 21, inreddes nu stabsplats för spärrbataljon Göteborg (GG). Denna hade tidigare funnits i ett separat bergtrum på Brännö samt på Kängö. Här tillfördes en ny STRIKA anläggning och nya sambandssystem. Nya diesel kraftaggregat installerades, berganläggningarnas ingångar förstärktes fortifikatoriskt samt lufttningen mot gas och atomstoff förbättrades.

Som moderniserat batteri genomfördes den första grundutbildningen av värnpliktiga på batteri SY 1986-87. Från 1986 omfattade spärrbataljon GG alla de tre fasta batterierna i Göteborg SY (Styrso), GÖ (Galsterö) och BJ (Björkö). De fick då en ny gemensam mätorganisation enligt följande:

Mst 1 Arte 719 Höno Kråkudde
Mst 2 Arte 719 Styrso Rös
Mst 3 AML 701 Styrso Pottan (bunkern framför "Stor Klas")
Mst 4 AML 701 Brännö (flyttad till Kungö 1991/92)
Mst 5 AML 701 Hyppeln
Mst 6 Arte 728 Björkö (batteriområdet)
Mst R AML 701 R Rörlig. (normal-

Strika

gruppering på Vinga), Ersatt av Arte 728 år 1991

Även Arte 724 på radarskolan ingick vid mobilisering som mätstation i spärrbataljonen.

Efter försvarsbeslutet 1992 började kräftgången för det fasta KA. 1994 byttes benämningen på spärrbataljon GG till kustförsvarsbataljon GG. Då infogades också spärrkompani MD (Marstrand) i bataljonen. Den sista övningen med bataljonen verkar ha genomförts 1995, med tanke på dateringen på dokumenten i Styrso-batteriet, när jag besökte det och tog bilder år 2001.

Sista skjutningen genomfördes av P O Linde och hans vapenmekaniker c:a 1998. Kustförsvarsbataljon GG utgick officiellt ur krigsorganisationen den 1 juli 1998. Hela batteri Styrso revs och göts igen vintern 2002/03. Som tur var flyttades de bägge 15 cm tornen till sin ursprungliga plats på Oscar II fort, där man kan se dem idag.

Christer Fagervall

Notera granaten ovanför soldaternas huvuden.

Foto: SWECO

Karlskrona kallar

Kamraterna i Karlskrona står som värd för årets Kamratföreningsträff, som äger rum den 29 – 31 augusti. Det blir ett spännande program med fantastiska möjligheter att se örlogsstaden Karlskrona som 1998 upptogs som objekt nummer 560 på UNESCO:s lista över omistliga världsarv.

Program

Fredag 29/8: Vi åker från Karingberget 09.00 med buss (minibuss om vi inte blir så många) och rullar ner mot Blekinge med lämpliga pauser. Vid 15-tiden kommer vi till Karlskrona där logementsförläggning på Bataljon af Trolle väntar för att följas av middag, och sedan blir det samkväm på Sjöofficersmässen.

Lördag 30/8: Efter revelj och frukost blir det flera spännande turer med guide. Kungsholmen, Drottningsskär och Aspö med besök på det rörliga museet står på programmet liksom lunch på Kungsholmen. Kamratföreningsträffens höjdpunkt kanske blir kvällens festmåltid i Bataljon af Trolles matsal, där det också blir dans.

Söndag 31/8: Sedvanlig revelj och frukost följs under förmiddagen av tre olika turer. Antingen ett besök på Gräsvik och Rosenholm, en rundvandring på Björkholmen eller en tur på det gamla varvet. Därefter äntrar vi bussen och sätter kurs mot Göteborg. Vi räknar med att vara på Karingberget vid 17-tiden.

Anmälan

Priset för att delta i kamratföreningsträff

fen är 1400 kr per person vilket inkluderar resan till Karlskrona med buss/minibuss; boende på af Trolle i logement; fredag middag, lördag frukost, lunch och festmiddag m/dans, söndag frukost; turer/utflykter och färdskaffning.

Anmäl Dig senast den 27 juni till Gustav Lundberg på tel. 031-29 05 46 alt. E-post lundberg.gustav@telia.com eller till Christer Norlander på tel. 031-28 68 45 chr.norlander@comhem.se Avgiften för deltagande måste vara inbetalt senast den 18 juli på föreningens konto 45049-4.

Detta är ett riktigt bra tillfälle att komma ner till Karlskrona med allt som där erbjuds och att samtidigt kunna träffa härliga kamrater! Karlskrona väntar på oss ...

Ham

Känsö Kallar! – Känsö attraherar!

Den 1 maj (Kristi Himmelfärdsdagen) genomfördes Befälsutbildarnas sedvanliga utflykt till Känsö. Att Känsö fortfarande attraherar många, visar inte minst antalet deltagare – strax över 90 stycken. Trots att SMHI utlovat mindre bra väder så in-fann sig de allra flesta. Ett antal långväga gäster visar också att Känsö är en populär plats att besöka. Bland de långväga ur Göteborgs Garnisons Kamratförening noterades bl.a. Harry Nyström som åkt från Aneby i Småland, Morgan Pettersson med fru från Ulricehamn och Anders Larsson från Edsvalla, en bit väster om Karlstad. Bland de andra föreningarna fanns säkert också långväga gäster.

Transporten ut till Känsö skedde med Amfibiekårsföreningens 90E-båtar. Då dessa bara tar 10-talet passagerare så fick de göra ett antal ”rundor” innan alla var på plats.

Väl på plats så hälsade Jonny Stenberg, Befälsutbildarna och Gustav Lundberg deltagarna välkomna. Jonny höll en liten kort föreläsning om försvaret i allmänhet och hur försvarets dåliga ekonomi kan komma att påverka frivilligutbildningen. När detta var avklarat serverades en – som vanligt – god lunch, varefter Gustav Lundberg fördelade deltagarna till grupper för rundvandring. Gustav, Kjell och Marianne tog som vanligt var sin grupp

Foto: Sven-Göran Palm

för närmare studier av de olika byggnaderna och deras användning under karantäntiden och senare. Lill Weibull tog hand om de som var intresserade av blommor och bin.

Runt 1400 påbörjades återtransporten till Försvarsmedicincentrum efter en – trots vädret – trevlig och uppskattad utflykt till Känsö i vårskrud.

Sven-Göran Palm

Känsöguider sökes

Myndigheten har som inriktning att inom ramen för skyddslagstiftningen öppna upp Känsö för besökare. Vi söker nu dig som:

- tycker om att prata inför andra
- har ett visst natur- och historieintresse
- är väl förtrogen med skyddslagen
- alltid eller periodvis kan ställa med kort varsel.

Är du intresserad och vill komma till ett informationsmöte anmäler du dig till Bert-Erik Pousar. bert-erik.pousar@mil.se (saknar du möjlighet att sända mail ringer du 0735 - 25 96 73).

Bert-Erik Pousar

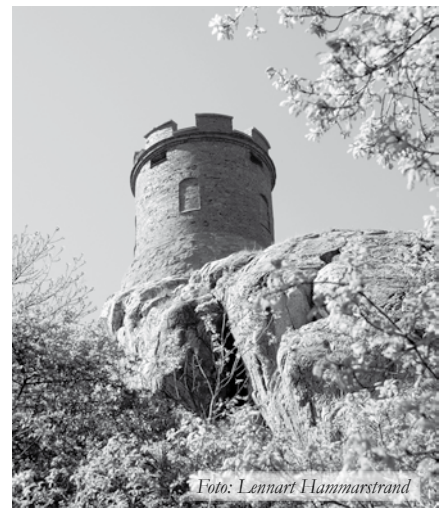

Foto: Lennart Hammarstrand

Känsöpostern kan köpas på museet

Foto: Lennart Hammarstrand

Många har frågat efter bilden där Känsö är klädd i vinterskrud, där stillheten är total och där Vinga skymtar i bakgrunden. Nu finns den igen i en mycket begränsad upplaga på museet i storleken 50 x 70 cm

till det mycket förmånliga priset 275 kr. Bilden togs den 7 februari 2006 i samband med ett fotouppdrag för att dokumentera Käringberget och Känsö. Föreningen har sedan tidigare tagit fram

ett antal vykort, och nu utökas serien med några av flygbilderna. De finns på museet – prata med Ingvar!

Lennart Hammarstrand

Ny bok i museet

Projektledaren för framtagningen av batt 12/70 (ERSTA), PA Öv 1 Lars Hansson presenterar i sin bok "ERSTA - Från svarvspån till byggnadsminnesmärke" bakgrunden till framtagningen av batteri 12/70, studierna och byggnationen av batteri 12/70.

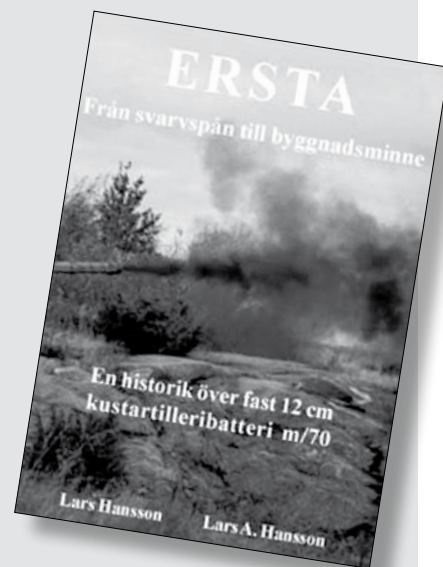
Under vägen fram till batteri 12/70 införande beskriver LH i grova drag artilleriets utveckling i Kustartilleriet från kalla krigets dagar intill avvecklingen av Kustartilleriet. Man kan således läsa om tillkomst och utveckling av 15,2 cm batteri m/51 (dubbelpjäserna på Hemsö och Bungenäs), batteri 10,5 m/50 (på Arholma, Bodskär och Nåttarö i Stockholms skärgård) samt batteri 7,5/m 57 (30 st batterier med gruppering från Hemsö till Lysekil). Även bakgrunden

till batteri 12/80 (KARIN) berörs, om än i liten omfattning. Boken är faktsäckad och rikt illustrerad.

De som känner LH vet också att han alltid har glimten i ögat – en och annan anekdot kan också hittas i bokens drygt 300 sidor.

Boken finns att låna på Museet – kontakta Ingvar Grahn på tel. 031/692497 eller e-post ka4museum@hotmail.com för lån. Boken finns också att köpa hos vissa bokhandlare eller kan beställas direkt från förlaget. Beställningsadress finns på hemsidan enligt nedan. Du kan "tjuvtitta" lite på boken på Internet <http://www.ersta1270.se/hist.asp>.

Sven-Göran Palm

Älvsborgs Insatskompani skärgårdsövning 2008

05.30, lördag 12 april. Väckarklockan ger ifrån sig ett ilsket tjut. Vrider på persiennen och upptäcker ett tjockt snötäcke. Jaha, lappmögel. Skärgårdsövning 2008 har startat. Utrustningen ligger väl förberedd jämte sängen. Frukost med minneslappen och Borås Tidning. Fyller termoserna med varmt vatten. Stuvade ner dom sista prylarna. Eftertanke; är allt med, har jag glömt något?

Kompaniet samlas vid Loggen i Borås. Första ordern är redan given till kompaniet. De flesta verkar redan ha koll på sin uppgift. Det råder oro i världen. Hämdaktioner mot EU-länder som bidrar med truppstyrkor i olika länder. Scenariot har eskalerat senaste veckorna. Chefen för FömedC har beordrat beredskapsövning med mitt insatskompani. Vi genomför nu en mobilisering med kompaniet. Kompaniledningen frigör sig från de utrustande plutonerna för att genomföra ordergivning i kompanistaben. Efter att plutoncheferna haft ordergivning med sina förband åker kompaniledningen ner till Björkö.

Vädret blir bättre ju närmare kusten vi kommer. På Björkö inleder vi med rek av grupperingsplatser.

Kompaniet har nu påbörjat fordonsmarschen. Känns lugnt när jag vet att chefen stab/tross leder marschen. När kompaniet återsamlats på Björkö sker utspisning. Kokgruppen fanns på plats hela helgen och gjorde som vanligt stridsvärdeshöjande måltider.

Övningarna börjar; Skyddsvakt, checkpoint och patrull. Kompaniledning med stab/tross upprättar samband och kompanistab. Mycket prylar, vilken del skall vara upp? Måste vi ha alla linor? Varför trasslar sig alltid maskeringsnäten? Elverk, lägeskarta, olja till motorcyklar, högantennen bråkar...

Upprättande av checkpoint var ett av övningsmomenten. Foto: Älvsborgs Insatskompani

Det gör inget alls, vädret är nu toppen. Solsken från klarblå himmel. Kapten Blackenfeldts beställning till SMHI fungerade.

Allt flyter på. Alla gör storartade insatser, inget rop eller skrik. Alla ser vad som behöver göras. Ständig passning på radionäten. Kollar till sjukvårdarnas övning. En personbil har kört av vägen. Man har precis inventerat platsen och börjat med livsuppehållande åtgärder. En skadad börjar frysa, jag bistår med en filt. Arbetet flyter på lugnt och metodiskt. Sjukvårdsgruppen får fina övningar. Helt plötsligt börjar det bli kväll, ordergivning för nattens verksamhet. Övningarna har fungerat bra med hjälp av duktiga instruktörer.

När jag i kolmörkret går runt till plutonernas förlägningsplatser hittar jag nöjda och trötta soldater. Reflexion; vilket gott humör alla har! En känsla av nöjdhet sprider sig inombords. Dags att sova. Hittar ett utrymme mellan QM och chefen stab/tross. Lagom plats för en bunt snökäppar.

Efter många år inom det militära är knappast insomning något stort problem. Vaknar ca 10 min före revej.

Frukost, hela kompaniet köar när dom första solstrålarna kommer upp över trädkronorna. En stund senare har alla försvunnit till sina övningsplatser. Övningarna avslutas, lunchen med den formidabla såsen utspisas. Receptet delgavs, kompaniinstruktören vägrade tro att såsen inte innehöll grädde.

Strax därefter startar vi våra trettioåriga fordon för att styra kosan åter mot Sjuhäradsbygden. Vård och inlämning. Kort utvärdering och därefter övningslut. Nöjd med kompaniets insatser konstaterar jag att kompaniet inte är fullvärdigt rent utbildningsmässigt. Däremot slås jag av viljan och det goda humöret. Detta bådalar mycket gott inför framtiden.

Stefan Good
Chef Älvsborgs Insatskompani

Om Elfsborgs Slott

Gamla Elfsborg uppfördes i mitten av 1300-talet och jämnades med marken 1660. Den första försvarsanläggningen låg på den klippa, Skinnareklippan, där nu Sankta Birgittas kapell ligger. Elfsborg avlöste den gamla borgen på Lindholmen, som låg uppströms på andra sidan älven. Ägandet och innehavet pendlade fram och tillbaka under "Unionstiden". Bland annat erövrades borgen 1436 av Engelbrekts styrkor, som leddes av marsken, senare kungen (tre gånger!) Karl Knutsson Bonde.

Borgen belägrades sedan av norska styrkor ledda av Johan Umreise 1439, Kristian I 1452 och 1455 men försvarades lyckosamt av Tord Bonde. Under oklara omständigheter överlämnades borgen 1455 till den norske riddaren Olav Nilsson Skanke och kom därmed i kung Kristians händer. Danskarna innehade sedan Älvsborg med korta avbrott fram till 1471, då borgen återerövrades av svenska trupper. 1502 anfölls borgen av prins Kristian, sedermera Kristian II, ("Tyrannen"), som brände ned träborgen.

Från bevarade uppgifter vet man att borgen då var bemannad med en styrka på 140 man. Från detta år finns också en teckning av borgen, utförd av den tyske byggmästaren Paul Dolnstein som var den danska härens specialist på beläringstekniska konstruktioner. 1519 sattes borgen åter i skick för dansk räkning genom Karl Knutsson av Tre Rosor, varefter den stannade i danskarnas händer till 1523, då den vid deras avtåg brändes ned igen.

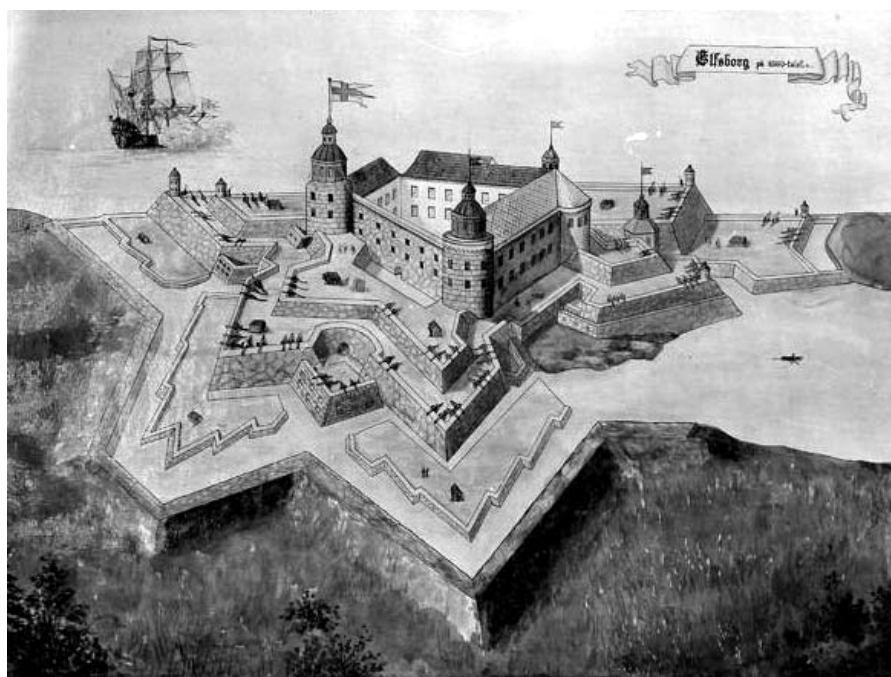
Den återuppbyggdes under 1520-talet och under Gustav Vasas tid lade man ned stora resurser på Älvsborg, "effter thett ähr hampnen och nykelen för alle these landzender till Westersiönn, och porten emellan Norige och Hallandt"; och fäst-

ningen förstärktes och blev en stenborg, ett slott, under Erik XIV styre. 1563, under Nordiska sjuårskriget, angreps slottet av danskarna. För att hindra dem brände svenskarna själva ned det lilla samhälle som vuxit fram sydväst om slottsklippan, den så kallade Älvsborgs Stad och stadsborna tvingades att flytta tillbaka till Nya Lödöse. Trots detta erövrades fästningen av danskarna efter svagt motstånd den 4 september 1563. I freden i Stettin 1570 tvingas svenska staten betala en lösesumma på 150 000 riksdaler silvermynt att betalas inom tre år för att inte området skulle tillfalla danskarna.

1575 uppgjordes en modell för hur slottet skulle befästas. Fram till 1585 förbättrade man sedan slottets försvarsverk och ytterligare från 1593 till 1611. Ett blockhus byggdes 1611-1612 på Skinnareklippan som låg mitt för Älvsborgs slottsport.

Den 22 maj 1612 erövrade danskarna fästningen igen men denna gång efter ett hårdare försvar lett av Olof Stråle. Danskarna stod på den plats som idag kallas Sannabacken och bombarderade fästningen med kanonkulor tills svenskarna gav upp. Denna gång blev lösesumman bestämd i freden i Knäred till 1 miljon riksdaler silvermynt (Rdr) att betalas i 4 delbetalningar under 6 år och under denna period var Danmark ägare till Älvsborgs Slott samt städerna Lödöse och Nya Lödöse samt sex härader i Västergötland, (Sävedal inklusive Svenska Hisingen, dvs det senare Östra Hisingens härad, Askim, Bollebygd, Ale, Vättle och Flundre). Danmark lämnade inte slottet den förrän 1619.

Efter detta reparerade och förstärkte svenskarna slottet både 1624 och under 1630- och 1640-talen. På Skinnareklippan byggdes en skans 1634. Under tiden hade dock tidsenligare befästningar anlagts på Stora Billingen och Kyrkogårdsholmen, så det gammalmodiga slottet Älvsborg som även led av den strategiska nackdelen med närliggande berg förlorade sin forna betydelse. Älvsborg var dock "i godt värn" 1654, då det

arbetades på graven och utanverken, och under krigsåren 1656-1658 iståndsattes den fullständigt. Den 20 juli 1660 ansåg kung Karl XI att Älvsborg skulle raseras genom sprängning, dock skulle mycket av inredningen med mera överföras till befästningen på Kyrkogårdsholmen. 1661 blev även Elfsborgs namn överflyttat till denna nya befästning, som kom att kallas Nya Älvsborg. Under årens lopp användes fästningen som stenbrott och 1673 var raseringen slutförd.

På ruinerna av Älvsborgs Slott byggde Abraham Robert Lorent 1808 ett sockerrefinaderi och fem år senare ett porterbryggeri. David Carnegie köpte 1836 de Lorentska brukna på konkursauktion. David C lät bygga ett litet mönstersamhälle kring bruket med bostäder, skola, sjukhus, badhus och kyrka. Personalen hade ovanliga förmåner som fri läkarvård och medicin, halv dagpeng vid sjukdom samt tre flaskor stärkande porter per dag.

Av slottet Älvsborg återstår idag bara ruiner som skyddas av takkonstruktioner. Området har grävts ut ett flertal gånger av arkeologer under 1900-talet. Då taksyddet ruttnade bort på 1990-talet och murresterna därmed började vittra sönder agerade Västsveriges försvarsmuseala samrådsgrupp VFS *) med skrivelser till kommunstyrelse, kommunala förvaltningar och bolag. Nu har murresterna äntligen fått nya tak som skydd efter förnämlig renovering av Park- och Naturförvaltningen. Ny trappa upp till murresterna saknas dock, men är utlovad enligt brev till VFS från Park- och Naturförvaltningen.

För besökaren, turisten, saknas en informationstavla om Slottets och platsens betydelse. Det finns inte tillstymmelse till information vid murresterna. Självklart skall det finnas en rejäl informationstavla som berättar om platsens värde för besökare och t. ex. belyser

- Älvsborgs första lösen
- Älvsborgs andra lösen
- Koppling till Älvsborgs län, Älvsborgs Stad, fästningen Nya Älvsborg, till försvarsanläggningen Älvsborgs

Foto: Urban Börjesson

Fästning, till tre regementen med namnen Älvsborg/Elfsborg, till dagens Elfsborgsgrupp i Göteborgs Garnison, till Stadsdelen (SDN) Älvsborg, till Kungsladugård(en), till Slottsskogen och varför inte, till allsvenska fotbollsklubben Elfsborg ...

Vi hoppas att Stadsmuseet snarast tar tag i denna fråga!

Jan Berner

*) Västsveriges försvarsmuseala samrådsgrupp, VFS, bildades 1999-02-12 efter inbjudan från C MKV/ Fo 32 och styrdes därifrån tills nedläggningen 2000-07-01. Därefter har ordföranden tillhört Militärdistrikt Syd - Göteborgsgruppen, Amf 4 och nu Göteborgs Garnison.

I VFS ingår bl. a. Göteborgs Garnison, Älvsborgsgruppen, KA4 museum, Maritiman, Bohusläns försvarsmuseum, Backamo lägerplats, Aerozeum, Statens fastighetsverk, Kvibergs museum och Skansen Kronan och Skansen Westgötha Leijon.

Källor:

Wikipedia <http://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%84lvsborg>

"Klippan, om Klippans kulturresevat med omnejd", Morgan Lundberg <http://klippan.hagmanstorp.com/index.htm>Om

"Porten till Älvsborgs Slott", Jens Ohlsson Helge Samuelsson

Foto: Urban Börjesson

Ett år vid Elfsborgsgruppen!

Tiden går fort och jag har nu varit chef för Elfsborgsgruppen under nästan ett år. Med all den turbulens som varit runt FM gällande ekonomi, organisation, materiel och om det är någon hotbild mot Sverige skulle man tro att jag haft ett dystert första år vid Elfsborgsgruppen.

Tvärtom vill jag påstå, alla har jobbat på och löst sina uppgifter på bästa sätt. Hemvärnssoldater och våra Frivilligorganisationer är ett tåligt släkte som fortsätter att göra ett bra jobb även om det är skakigt runtomkring.

Första juli 2007 blev jag chef för Elfsborgsgruppen och fick då förmånen att redan första veckan få gå det som benämns "VB-insats". Fredag kväll ringer VB vid Göteborgs garnison och anmäler att ATS (Arméns Taktiska Stab) beslutat att vi skall stödja polisen vid ett eftersök i Lerum. Min första tanke är att detta inte blir lätt att lösa, första helgen i semesterperioden och fredag kväll. Jag skall inte ge några detaljer men cirka tre timmar senare anmäler chefen på plats i Lerum att han har 75 hemvärnssoldater och sex MC-ordonnanser. Då blev jag både stolt och imponerad över att detta var möjligt och fick även ett kvitto på att organisationen är efterfrågad och klarar av att lösa ålagda uppgifter.

Vilken start det blev i det nya jobbet! En organisation som fungerar och människor som vill ställa upp. Året har fortsatt på denna linje och det jag har fått se är

personal som vill och kan lösa de uppgifter som vi är till för. Vi genomförde Rikshemvärnschefens insatsövning i Göteborgs hamn under hösten på ett sätt som renderade positiva signaler både från ÖB och politiker om vikten av ett starkt skydd i regionen och ett starkt Hemvärn.

Under innevarande år har vi även fått se hemvärnssoldater ur våra bataljoner bestrida beredskapstroppar under ett tiotal veckor då tillgången på värnpliktiga varit låg. Även detta har bara renderat positiv feedback på den verksamhet vi genomför.

Under våren har vi genomfört tio kompaniövningar och en bataljonsövning på civila skyddsobjekt i samarbete med objektsägare, kommuner och länsstyrelsen. Resultatet av detta är att vi har stärkt banden mellan de civila aktörerna och Försvarsmakten i Göteborgs- och Sjuhäradområdet. Jag tror också att det proffsiga uppträdande våra soldater visat ökat förtroendet för Hemvärnets förmåga att lösa uppgifterna. Vi har även haft möjlighet att visa denna förmåga i huvudstaden vid två tillfällen. Söndagen den 10 maj då Hemvärnets Musikkår Borås spelade vid slottet och helgen den 24-25 maj då vi både svarade för vakt och musik med Hemvärnets Musikkår Göteborg. Som vanligt genomfördes detta på bästa sätt och ett bra betyg är när Chefen för Garnisonsavdelningen på slottet gärna ser att man återkommer nästa år.

Även vi vid Elfsborgsgruppen har haft några mörka stunder under året. En var när kapten Lars Nilsson skadades av en handgranat under insatsövningen, men även här visade alla på att är man väl-

utbildad för sin uppgift löser man även svåra händelser. Jag vill här tacka kapten Lars Nilsson och insatssoldaterna som hanterade detta på ett föredömligt sätt.

Under året har också en god vän och mentor till mig och Elfsborgsgruppen gått bort. Generalmajoren Claes Skoglund var genuint intresserad av vad vi genomförde och hur regionen utvecklades. Jag tror att vi alla som fick vara med vid generalens tal under traditionsmiddagen hösten 2006 förstår vilka kunskaper han hade och de frågor som han brann för. Vi har här förlorat en stor kraft och en vän.

Att vara chef för Elfsborgsgruppen har visat mig en sida av Försvarsmakten som vill och kan lösa sina uppgifter både i fred och krigstid. Det tror jag är viktigt i den tid vi nu befinner oss. Våra förband klarar detta och det gör att vår framtid i Göteborg och Sjuhärad ser positiv ut.

Jag vill önska alla en riktigt trevlig sommar.

*Lars-Gunnar Olsson
C Elfsborgsgruppen*

Gå in på www.goteborg.mil.se/elfsborgsgruppen !

Vad händer inom Elfsborgsgruppen? Massvis, och då är det riktigt bra att kunna följa verksamheten via den i allra högsta grad levande hemsidan www.goteborg.mil.se/elfsborgsgruppen

Utbildningar och aktiviteter är bara något av allt det som publiceras liksom nedslag i verksamheten. Ett exempel på

det är ett eftersök som gjordes efter en försvunnen man i Sävedalen utanför Göteborg i slutet på maj. Göteborgs Hv-kompani ställde upp och hade också hjälp av mc-ordonnanser och hundförare. Efter ett idogt arbete lyckades man hitta mannen vid liv. Ännu en gång hade hemvärn visat både vilja, uthållighet och kunskap.

/Ham

Skydda slottet!

Elfsborgsgruppen har under våren deltagit i högvaktstjänsten i Stockholm vid två tillfällen. Detta är en uppgift som tar mycket tid i anspråk men som är en trevlig och rolig del av verksamheten. Att de som var med tycker att det är värt insatsen märktes på det goda resultatet och den fina stämningen under de båda helgerna.

På Borggården. Foto: Anita Ek

Den 23–25 maj svarade Elfsborgsgruppen för högvakten på Stockholms slott i sin helhet. Högvaktsstyrkan bestod av ett 40-tal personer ur Elfsborgsgruppens samtliga förband. Under vaktchefen Lars Jonssons befäl tog styrkan över ansvaret för bevakningen av slottet på fredagen och uppgiften löstes fram till söndag lunch.

Utöver högvaktstyrkan deltog också Hemvärnets Musikkår Göteborg och svarade för den musikaliska delen av ceremonin på lördagen och söndagen. Två veckor tidigare var det Hemvärnets Musikkår Borås som var i Stockholm och svarade för musiken till högvaktsavlösningen. Då med högvaktsstyrkan ur Livgardet.

Hanseman Samuelsson

Claës Skoglund till minne

I samband med Elfsborgsgruppens högvaktstjänstgöring visade Elfsborgsgruppen förre generalmajoren Claës Skoglund sina hedersbetygelser genom att lägga ner en krans från kamraterna på Elfsborgsgruppen på hans grav.

Claës Skoglund började sin militära bana på I 15 i Borås och blev sedan bland annat militärbefälhavare för Västra Militärområdet. De senaste åren har han varit en flitig debattör för försvaret i västra Sverige.

Kransnedläggare vid den enkla ceremonin var ställföreträdande chefen för Elfsborgsgruppen, överstelöjtnant Bo-Göran Mellbin och kapten Magnus Håkansson. Claës Skoglunds grav är beläggen i ett mycket vackert och fridfullt område ute på Djurö kyrkogård, utanför Stockholm.

Hanseman Samuelsson

Foto: Anita Ek

Föreningens Årsmöte 2008

Kungliga Älvsborgs Regementes Kamratförenings årsmöte ägde rum torsdagen den 27 mars i den eleganta officersmässen på gamla I 15.

Vår ordförande Else-Marie Lindgren hälsade 30-talet medlemmar välkomna, däribland kvällens gäst, kommandör Lennart Bengtsson som också är traditionschef för Älvsborgs Regemente.

Efter mötesförhandlingarna intogs vår sedvanliga "ärtor, pannkakor, punsch och kaffe".

Styrelsen har nu följande sammansättning:

Ordförande: Else-Marie Lindgren
Vice ordförande: Eskil Johansson
Ledamöter:: Iréne Ahl-Eriksson
Glenn Altsten
Åke Dalåker
Lars Rehn
Kurt Lindgren
Leila Pekkala
Hanseman Samuelsson
Ove Ånhed
Lars Lyborg

Revisorer: Björn Jennerhed
Anders Pedersen

Revisorersättare: Anita Simring
Lars Jansson

Lars Rehn

Åkes Sida

KLURIGA RUTAN

lw	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													

Här är svaren på Åkes förra kluriga ruta, som publicerades i Älvsborgs Regementets Kamratförenings egen medlemstidning, inte i förra numret av Älvsborgarna. Vill Du ha svaret på den kan säkert Åke hjälpa Dig!

lw	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1	S	K	Å	N	E	M	A	N	Ö	V	E	R	N
2	K	I	K	A	R	E			V	A	R	I	A
3	O		O	T		R		B	E	T	A	L	T
4	T	O	M	T	E		F	O	R	T		L	I
5	T	I	M	M	E		R		S	E	L		O
6	F		A	A		K	A	T	T	N	A	M	N
7	Å	R		R	S	A			E	B	B		S
8	L	Å		S	T	O	P	P		R	A	L	F
9	T	T		C	A	S	H		F	I	N	A	L
10	S	T		H	M			Y		S		N	A
11	R	E	D	A	K	T	Ö	R		T	A	G	G
12	Ö		I	N	R	A	R					A	G
13	J	O		D	I	G	E	R		R	O	R	O
14	A	R	M	E	G	E	N	E	R	A	L	E	R

Kluriga Rutan är hjärngymnastik för alla Älvsborgare. Siffran i parentes är antalet svarta rutor i raden. Rätt svar skickas till Åke Dalåker, Kärralundsgatan 34, 416 56 Göteborg. Lycka till!

LODRÄTT:

- A: Försvann 1901 (0)
 B: "Äpplet" # Bebor Balkan (6)
 C: Mindre klokt # Ifall (3)
 D: Mitt # Allt i Småland (3)
 E: Tråkigt för Britt # Babben kort (5)
 F: Verksamhet # Stötta som stänger (1)
 G: Yta # Misstänker # Tid i Danmark (4)
 H: Strider i Halmstad # Gör Fänrik Stål(1)
 I: Oböjligt # Slang för tjat (2)
 J: Krisbransch # Nobelchef kort # Braskare (3)
 K: Utan färg # Biltävling (6)
 L: Jord t.ex. (4)
 M: Omger aktörer (0)

VÅGRÄTT

- 1: Från Vietnam (0)
 2: Start # UK-uppgift (3)
 3: Bordsgrannar # Centersymbol (2)
 4: Seaborgium # Expert på Renes (3)
 5: Dött få # Kölämne # Stor och liten sjö (4)
 6: Volvodotter (5)
 7: Ess i Eldkvarn # Legering # Wasaträd (3)
 8: Klassiskt köptempel # Riktning # Silvervit, dyrbar metall (5)
 9: Dussin i kvadrat # Läkarappendix # Natt och Dag (2)
 10: Tömmer strand # Dansant Ridell (1)
 11: Vara till vardags # Tomt # Tipselement # Grundämne 99 (3)
 12: Finns mask för # Mellan Gunnar och Erik # Norskt parti från 1933 (2)
 13: Kan man premiär # Soldatunderhållare (4)
 14: Ulan t.ex. (1)

"Älvsborgs-marschen"

Marschen Fristad Hed – Borås
11/10 2008.

Samarrangemang mellan
 Älvsborgs Regementets
 Kamratförening samt
 Älvsborgs Regementets Officerskår
 (ÄRO) och
 Älvsborgs Hemvärnsbataljon

Sträcka: Fristad Hed – Älgården
 Borås väster Öresjö. Du kan åka
 buss 150 till startplatsen från
 Södra Torget 0840. Fristahéxet-
 ten spelar vid starten. Aktiviteter
 utmed vägen och vid målet lunch
 mot biljett. Diplom till deltagarna.
 Vill du veta mer kontakta Erling
 Edvardsson eller Lars Rehn som
 Du når på rehnarna@tele2.se eller
 033-414943.

Lars Rehn

Hur Åke kom till flyget

Kungliga Älvsborgs Regementes Kamratförenings mångåriga redaktör sedan 24 år, Åke Dalåker, berättar om händelser ur sitt rika militära liv. Han har varit med om mycket, så mycket att vi får dela upp det hela i detta och några kommande nummer.

Det händer att även jag kan bli arg – ja, rent ut förbannad. Således: Jag var plutonchef på kompani Fulton på tidigt 40-tal. I 15:s åldersklass skulle ut på stor manöver. Då inträffar något som idag kan jämföras med allmän sjukskrivning. Bataljonschefen förklarade sig sjuk, stf bataljonschefen likaså. Budet gick då så småningom till kapten Fulton. Han tog det som en komplimang och svarade att han var beredd. Samma dag skulle manövern börja. Övriga plutonchefer

på kompaniet var Georg Lann och Karl Henrik Wilén. Båda var uttagna till stridsdomare. Jag var då äldsta plutonchef. Fulton kallade strax innan avfärd alla befäl på kompaniet för att förkunna sin egen upphöjelse. Han meddelade samtidigt att jag skulle bli kompanichef under manövern. Sade att han skulle rida bataljonshästen och hans egen häst skulle ridas av mig.

Han säger då inför allt befäl: ”Fänriken blir kompanichef och skall rida min häst. Tycker fänriken om att rida?” Mitt svar var ett centerpartistiskt ”Nja” Då röt han: ”Det heter Ja eller Nej, kapten”. Inför allt befäl från underbefäl, underofficerare. Detta var i mina öron förnedrande och eftersom jag tidigare var avigt inställd till Fulton, tänkte jag i mitt stilla sinne att jag måste bort från hans befälsföring och pedagogik.

Då jag gick upp på kompaniexpeditionen i ett ärende, upptäckte jag en skrivelse som angav att den som önskade utbilda sig till flygspanare snarast skulle anmäla detta till regementsexpeditionen. Jag skrev omedelbart ner min ansökan på ett vitt papper och lämnade det till Fulton för åtgärd. Hans min förmörkades och han klämde i: ”Fänriken vill lämna mitt kompani. Jag kommer att avstyrka denna anmälan”. Jag svarade uppkäftigt: ”Kapten gör givetvis som kapten vill, men ansökan skall skickas vidare!”

Mitt första fältkompani

Sedan gick jag ned till kaserngården och tog befälet över f d kompani Fulton. 30 minuter senare var vi på väg till manövern. Den varade en vecka, i skogarna nordväst Borås. Allt gick bra under striderna. Mycket tack vare duktiga, lojala plutonchefer som Anders Jilmstad, sergeanterna Hedenek, Ellinge och Svanberg.

Manövern avslutades på lördag med förbimarsch genom Borås. Jag var vid gott mod efter en godtagbart genomförd övning. Min tilldelade kompanichefshäst uppförde sig bra. Än idag kan jag minnas, hur jag rakryggad satt i sadeln och tittade in i fönstren till Restaurant Ritz, där ett antal söta flickor också såg mig. Livet lekte. Ansökan till flyget var glömd. Dock icke av regementschefen. Då vi kommer upp till kasern, möts jag av regementsadjutanten Lars Frithiof Melin som meddelar (ger order): ”Åke, Du är antagen som flygspanare. Du skall vara på F 3 i Linköping kl. 1400 på måndag”.

Tiden i flyget

Vid tågbyte i Mjölby stiger det på en fänrik från I 5 Östersund – Per Boman. Han skulle också till F 3. Han var mycket bekymrad över att hamna i Linköping. Hans bekymmer gällde hans två ridhästar i Östersund, (I 5). Skulle dessa omhändertagas på rätt sätt?

Vi anlände till Malmslätt (F 3) tillsammans med ytterligare fyra blivande spanare. Fänriken från I 5 hade fortfarande väldiga bekymmer och samvetsqual för sina hästar. Han ville snarast återvända till Östersund, men nu var han på F 3

och våra ögon skulle undersökas för att kontrollera om de passade för spaning. Det var en mycket noggrann undersökning. ”Pelle – om Du vill få möjlighet att åka hem – spela halvblind!” Det gjorde Pelle – men så oskickligt att ögonläkaren märkte bluffen. Pelle var nära att bli anmäld. Han liksom vi fem andra godtogs som flygspanare.

Nu började ett annorlunda liv

Testerna fortsatte för att ta reda på om vi var luftpåhållningskapabla och om vi hade balans i kroppen. Med andra ord, upp i luften i olika flygplan med ganska ”elaka” förare. Det blev looping, wingover, ryggygning, störtflygning mm avancerade påhitt. Jag klarade dessa skövningar mycket bra. Men några andra i vår kull vomerade svårt. Alla godkändes dock.

Nu blev det utbildning i navigation, signaltjänst, fotografering, skjutning med kulspruta och andra trevliga saker. Vi trivdes allt bättre. Vi fick enskilda rum i en annexbyggnad till officersmässen.

Vi blev plötsligt rika. Det utgick flygtillägg. Vi fick vanor. Vi besökte Frimurarhotellet i Linköping så gott som varje onsdags- och lördagskväll. Hotellchefen,

baron Rudbeck, var tacksam för alla våra besök. Det drog väl en och annan trevlig flicka till danskvällarna.

Det fanns även ett annat ställe att inta, Stora hotellet. Baronerna upptäckte faran. Förkunnade att vi hos honom alltid hade ett bord ”stående”. Vi behövde aldrig ringa och beställa. Vi var VIP.

Vi fick god utbildning. Många flygpas. Efter första grundläggande flygutbildningen ansågs vi så duktiga, att det bestämdes att det var vi (flygspanaren) som var chef i flygmaskinen. Vår huvudmaskin var det svensksbyggda flygplanet S 17 från SAAB. Det var robust. Vi återvände oftast till basen utan problem! Värre var det med en maskin inköpt från Italien – Caproni. En bedrövligt hopsatt rishög. Elledningarna var illa monterade. Brand uppstod ofta. Därför fanns det alltid en färdmekaniker med ombord. Han blev expert på brandsläckning.

Åke Dalåker

Anm: Då för tiden blev man kommenderad på ett eller ett par år till flygspaningstjänst. Skötte man sig kunde kommenderingen förlängas. Från I 15 var Matte Levinsson och Bengt Lundgren också vid flyget.

B POSTTIDNING
ÄLVSBORGARNA
Försvarsmedicincentrum
Box 5155
426 05 Västra Frölunda

GÖTEBORG AERO SHOW

2008

Besök Aeroseum och Göteborg Aero Show!

Lördagen 30 augusti
kl 0900 gör vi en resa
till Aeroseum (Säve)
Bussen avgår från
kaserngården I 15
kl 0900.

Kostnad 250:-
I priset ingår:
bussresa ToR I 15,
biljett till Aeroseum
samt mat.

Anmälan till Lars
Rehn rehnarna@
tele2.se eller
033-414943
senast 28 augusti.

Välkomna till en
spännande dag!

Lars Rehn

AEROSEUM – SÄVE DEPÅ

30-31 AUGUSTI

WWW.AEROSEUM.SE

BILJETTBOOKNING 077-170 70 70 WWW.TICNET.SE
INFORMATION 031-55 83 00 INFO@AEROSEUM.SE

Aeroseum

